

Ivica Golec (Petrinja, 23. travnja 1943. – Petrinja,
13. kolovoza 2017.)

Veliki čovjek u malom gradu

Ivica Golec bio je Petrinjac; ta ga je činjenica bitno obilježila u životu. Petrinja mu je bila dom i fokus, mjesto življenja i vrelo istraživanja. Golemi dio svojega profesionalnog rada posvetio je historijatu toga banovinskoga gradića. Napisao je o Petrinji mnogo, nikada nitko nije više. Znao je rodoslovlje svake obitelji, svako prezime, svaku građevinu, sve ono važno i vrijedno pamćenja, ali i neobične detalje, usputne anegdote, zaboravljene životopise. Zналаčki je to prezentirao, u brojnim knjigama; rijetko koji hrvatski grad tako je temeljito istražen u historiografiji.

Osnovnu školu završio je u rodnom gradu; bio je polaznik i glasovite petrinjske preparandije. Studirao je na zagrebačkoj Visokoj upravnoj školi, a poslije je izvanredno diplomirao i pravo u Zagrebu. Od rane mladosti interesirao se za povijest zavičaja i prikupljao gradivo o njemu: stara pisma, dokumente i fotografije. Bilježio je govore i zapise, znajući koliko vrijedi kvalitetna memorija. Započeo je s tim radovima još daleke 1967., ali nisu svi blagonaklono gledali na njegovo, makar i amatersko, bavljenje poviješću. Bio je jedan od utemeljitelja Ogranka Matice hrvatske u Petrinji 30. svibnja 1971., što mu je otežalo daljnji rad. Za njega više nije bilo mjesta u rodnom gradu, pa napušta posao u Medicinskom centru. Pogađalo ga je to; ni 40 godina poslije nije se bez boli u glasu mogao sjećati zajedljivih komentara, davnih upiranja prstom i stigmatiziranja uz riječ: “Matičar!”

Životni put odveo ga je u tehnička poduzeća; radi u zagrebačkoj “Hidro-tehni”, potom prelazi u “Hidroput” u obližnjem Sisku. Tek se s osamostaljenjem Hrvatske mogao posvetiti svojoj davnoj ljubavi i prvom interesu: od 1990. arhivist je u Sisku, ponovno uči i polaže ispite, pa doktorira 1996. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1994. do umirovljenja 2009. radio je u Hrvatskom institutu za povijest.

I muzama nesklon rat pomeo je malobrojnu petrinjsku intelektualnu elitu, prekobrojni su ostali na drugim mjestima, tražili i zasluženno dobili nove prilike izvan zavičajne sredine. Ne treba im to zamjeriti. Ivica Golec nije se dvoumio hoće li se vratiti; bilo je u tome ponešto srca i uvjerenja, nimalo praktičnoga interesa i računice. Nikada nisam osjetila neku mržnju raspravljajući s njim, neku osobnu nesklonost prema bivšim sugrađanima, dapače pamtio je srpske seljake Banovine kao velikodušne ljude gostoljubive prirode. No, s druge strane, nikako nije mogao prihvatiti da velikosrpska ideologija svojata Petrinju, pa su, u mnogočemu, baš njegove knjige vjerodostojan dokaz i uvjerljiva svjedočanstva višestoljetnoga hrvatskoga karaktera toga grada. Važna je

bila i njegova aktivnost u promoviranju cjelovite istine o hrvatstvu Petrinje tijekom rata, u prognaništvu. Nastupao je na televiziji, radiju, održao niz javnih predavanja i istupa o svojem zavičaju i njegovoj prošlosti.

Iako osvjedočeni liberal, pronalazio je primjedbi za pretjerivanje svake vrste, znao je u svemu filigranski naći mjeru i priliku. Bio je čovjek ugodne naravi, obziran u postupcima, zainteresiran za slušatelja. Znao se dopadljivo osvrtni na rezultate povjesničarskoga truda i rada, na sitna nerazumijevanja i neznanje. Tako je nekoliko dana nakon predstavljanja svoje kapitalne knjige *Vojni komitet Petrinja kao gospodarsko i prosvjetno kulturno središte Banske krajine (1777. – 1871.)* (Sisak; Zagreb, 2003.) duhovito primijetio da treba ne-sebično raditi i neumorno pisati usprkos brojnim građanima koji ne razlikuju riječi komitet i komunitet.

U profesionalnom radu recenzirao je udžbenike i znanstvene monografije, predavao u Visokoj učiteljskoj školi u Petrinji, surađivao u brojnim izdanjima Matice hrvatske, ispisivao stupce popularnih tekstova i zapaženih radova, sudjelovao na projektima i znanstvenim skupovima. Znao je pisati na svima prihvatljiv način namijenjen i površnim znalcima, ali i inteligenciji tehničkoga ili prirodnjačkoga predznaka; u njegovim tekstovima jednako su uživali i književni znalci, slikari, stomatolozi i arhitekti.

Veliki dio onoga što je u Petrinji vrijedilo istraživati Ivica Golec pretresao je u svojim knjigama i radovima. Pritom su neka od tih djela pionirska, o do tada jedva fragmentarno proučavanim temama, pa metodološki u radu nije imao velike pomoći. Svoje enciklopedijsko znanje o povijesti rodnoga grada pretočio je i u ostale objavljene knjige: *Tiskarstvo, izdavaštvo i knjižarstvo Petrinje (1881. – 1991.)* (Zagreb, 1992.); *Povijest grada Petrinje (1240. – 1592. – 1992.)* (Zagreb, 1993.); *Povijest školstva u Petrinji (1700. – 2000.)* (Petrinja, 2000.); *Hrvatsko pjevačko društvo "Slavulj" Petrinja (1864. – 2004.)* (Petrinja, 2004.); *Kroz stoljeća limene glazbe u Petrinji* (Petrinja, 1998.) i znatno opsežniju monografiju *Gradska limena glazba Petrinja (1808. – 2008.)* (Petrinja; Sisak, 2008.); *Hrvački športski klub Gavrilović (1948. – 2008.). 60 godina slave i ponosa* (Petrinja, 2008.). Radio je i nakon odlaska u mirovinu, pišući i onda sadržajne rasprave. Objavio je tako monografije *100 godina nogometa u Petrinji (1910. – 2010.)* (Petrinja, 2010.) i, već bolestan i slaba zdravlja, *Razvoj novčanih zavoda na području današnje Sisačko-moslavačke županije (1860. – 1945.)* (Sisak, 2014.) te ponovio svoju reprezentativnu, ali poboljšanu i proširenu *Povijest grada Petrinje (1240. – 1592. – 2014.)* (Petrinja; Sisak, 2014.). Osim rukopisa *Kroz stoljeća limene glazbe*, koji je zajednički rad više autora, sve su drugo samostalna autorska djela. Na kraju neka bude posebno istaknut reprezentativan, često citiran i koristan, *Petrinjski biografski leksikon* (Petrinja, 1999.).

Uvijek su to grafički bile lijepo oblikovane knjige. Njegova *Povijest grada Petrinje* najljepši je dar rodnome mjestu; danas je to dar Grada onima koje želi posebno darivati: strane posjetitelje, ugledne goste ili radišne maturante.

Bio je član niza društava s hrvatskim predznakom, počasni predsjednik Hrvatskoga pjevačkog društva "Slavulj", predsjednik petrinjskoga Ogranka Matice hrvatske, član Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja" i pročelnik Zmajskoga sijela u Sisku, pod očekivanim imenom Zmaj od Petrinje IV., i drugih. Dobitnik je i niza nagrada, najponosniji na onu Grada Petrinje za životno djelo. Za osobite zasluge u kulturi odlikovan je i Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

Premинуo je u Petrinji 13. kolovoza 2017. godine. Pokopan je na novom petrinjskom groblju Sv. Benedikt.

Margareta Matijević